

ویژگی‌های معلم خوب

نویسنده:

جری هارمر

ترجمه:

عباس احمدی گزکوه

دبیر زبان مدارس راهنمایی قوچان

بیشترین وجه اشتراک را دارند، به نسبت آن‌هایی که

این خصوصیت را ندارند، نتایج بهتری دارند.

● «من معلمی را دوست دارم که معلومات زیادی، فراتر از رشته خودش، داشته باشد». شیفتگی به شخصیت معلم، این‌جا نیز بازتاب پیدا می‌کند؛ معلمان نباید از این ترس داشته باشند که زندگی و دل‌بستگی‌هایشان را (البته به طور منطقی) به کلاس بیاورند.

● «معلم خوب کسی است که سرگرم کننده باشد؛ البته در جهت مثبت، نه منفی». دانش‌آموزان از تفریح و سرگرمی لذت می‌برند، ولی باید بین سرگرمی (که غالباً به معلمان باز خورد لذت‌بخشی می‌دهد) و یاددهی - یادگیری، توازن برقرار باشد. گاهی اوقات سرگرمی، یاددهی - یادگیری را از بین می‌برد.

اگرچه سیرت و شخصیت معلم در کلاس موضوع بسیار مهمی است، اما به مراتب بیشترین تعداد پاسخ‌ها به سؤال «معلم خوب دارای چه ویژگی‌هایی است؟» درباره خود معلم‌ها نبود، بلکه بیشتر درباره رابطه بین معلم‌ها و شاگردان بود. پاسخ‌های زیر این مطلب را تصدیق می‌کنند.

● «وقتی مشکل داری و در درس هایت پیشرفت نداری، مهم است که بتوانی با معلمت صحبت کنی». این حرف‌های یک دانش‌آموز بزرگسال است. معلم‌ها باید دوست‌داشتنی باشند تا بتوان به آسانی با آن‌ها صحبت کرد.

● «معلم خوب کسی است که رابطه خوب با دانش‌آموزانش داشته باشد». معلمان موفق آن‌هایی هستند که بتوانند خواسته‌ها، آرزوها و مشکلات دانش‌آموزان را، خواسته‌ها، آرزوها و مشکلات خود بدانند.

● «معلم خوب باید سعی کند که دانش‌آموزان ساکت را به صحبت وا دارد و آن‌هایی را که پر حرف‌تر هستند، کنترل کند». معلمان با سابقه می‌توانند از کلاس‌هایی

به منظور فهم این مطلب که همه ما درباره معلم‌ها و تدریسشان چه فکر می‌کنیم، اخیراً از چندین نفر این سؤال را پرسیده‌ام: «معلم خوب چه ویژگی‌هایی دارد؟»؛ به‌ویژه تمایل داشتم بدانم اولین پاسخی که به ذهنشان می‌رسد، چیست؟ چون ممکن بود این موضوع، اعتقادات دیرینه نسبت به این بخش اساسی از تجربه بشری را روشن سازد.

این سؤال را از افراد زیادی پرسیدم و تقریباً تمام پاسخ‌هایشان را ضبط کردم. تعدادی از مصاحبه‌شوندگان، معلمان زبان انگلیسی از انگلستان، اسپانیا و فنلاند بودند و برخی دیگر مدرسان روش تدریس و تربیت معلم. در نهایت، بسیاری از مصاحبه‌شونده‌ها، دانش‌آموزانی از ملیت‌های متفاوت بودند که در مدارس خصوصی زبان در دوره راهنمایی مدرسه جامع کمبریج تحصیل می‌کردند.

پاسخ‌های زیر، نمایانگر کل پاسخ‌های داده شده‌اند:

● «درس‌های آن‌ها باید آنقدر جالب باشد که در کلاس‌هایشان خوابتان نبرد». این پاسخ را دانش‌آموزی بزرگسال در مدرسه‌ای خصوصی زبان در انگلستان داد.

● «معلم باید واقعاً عاشق کارش باشد. این عشق باعث می‌شود درس او دلچسب‌تر شود». این پاسخ را نیز یک دانش‌آموز بزرگسال انگلستانی داد. معلم‌هایی که از کارشان ناراحت و متنفر هستند، بر دانش‌آموزانشان تأثیر منفی می‌گذارند. معلم‌های خوب با چهره گشاده وارد کلاس می‌شوند؛ حتی اگر بیرون از کلاس ناراحتی‌هایی داشته باشند.

● «من معلمی را دوست دارم که شخصیت واقعی خودش را داشته باشد و آن را از دانش‌آموزان مخفی نکند؛ چون که او تنها یک معلم نیست، بلکه فردی از جامعه نیز محسوب می‌شود و این از درس‌هایشان فهمیده می‌شود». دانش‌آموزان (حداقل در ابتدا) تمایل دارند که به معلم‌هایشان دل ببندند. معلمانی که از نظر خصوصیات شخصیتی با شاگردان کلاس‌هایشان

که زیر نفوذ و سلطه دانش آموزان زرننگ، شوخ، پرسروصدا و برون گرا هستند، با شما حرف بزنند. همان طور که این معلم زبان خارجه اشاره داشت، جذب چنین دانش آموزانی، آسان است، اما کوشش بسیار می خواهد تا برای دانش آموزان آرام و خجالتی تر، فرصت صحبت فراهم کنیم. یکی از دانش آموزان دوره راهنمایی که از او هم سؤال کرده بودم، گفت: معلم خوب کسی است که از افرادی سؤال کند که همیشه دستشان را بالا نمی برند.

● «او باید بتواند بدون این که افراد را

برنجاند، اشتباهات آن ها را تصحیح کند». توضیح اشتباه دانش آموزان به آن ها، یکی از مخاطره آمیزترین برخوردهای کلاسی است. این کار باید با درایت انجام گیرد. معلم باید بسنجد که برای یک دانش آموز خاص و در موقعیتی خاص، چه چیزی مناسب است.

● «معلم خوب کسی است که به جای داد زدن، کمک کند». این مطلب را که یکی از تعابیر بسیار مهم درباره انضباط است، یک دانش آموز راهنمایی گفته است. افرادی که بیشتر از بقیه از رفتار ناشایست آزاده خاطر می شوند، معلمان نیستند، بلکه دانش آموزان دیگری هستند که احساس می کنند وقتشان ضایع شده است. آموختن چگونگی اداره دانش آموزان و چگونگی کنترل کلاس های پرسروصدا، یکی از اساسی ترین مهارت های تدریس است.

● «معلم خوب کسی است که اسامی ما را بداند». مدیریت کلاس (توانایی کنترل و روح دادن به کلاس)، یکی از مهارت های اساسی تدریس است. برای معلم ها خیلی راحت تر است که دانش آموزان باور داشته باشند معلم هایشان از صمیم قلب دوستشان دارند و وقتشان برای صحبت کردن با آن ها آزاد است.

در کتاب پژوهشی به نام «تدریس قابل فهم» مؤلفان

سالی بروان و دونالد مکیتایر، گروهی از معلمان خوب را که توسط شاگردانشان برگزیده شده بودند، انتخاب کردند. آن ها خواستند بفهمند که چه طور این معلمان خوب کارشان را انجام داده اند؟ بنابراین، از آن ها درباره تدریشان سؤالاتی پرسیدند. آن چه که آن ها فهمیدند، این بود:

واضح ترین مشخصه مشترک گزارشات معلمان در پاسخ به سؤال ما درباره تدریشان این بود که تقریباً همه آن ها درباره آن چه شاگردانشان عمل می کردند، صحبت کردند.

بنابراین ساده ترین پاسخ به سؤال «معلم خوب چه ویژگی هایی دارد؟» این است که معلمان خوب بیشتر از این که نگران تدریس خودشان باشند، نگران یادگیری شاگردانشان هستند.

اما معلمان هرگز نمی توانند کاملاً بفهمند که شاگردانشان درباره آن ها چه فکر می کنند. کوچک ترین کارهایی که حتی قابل پیش بینی هم نیستند، می تواند بر درک دانش آموزانشان تأثیر بگذارد.

دختر ۱۳ ساله ای اصرار داشت که معلم باید خوش لباس باشد، نه این که همیشه یک جور لباس بپوشد که ملال آور باشد.

پی نوشت.....

1. Macking Science
& teaching, Sally
Brown

منبع

Jeremy Harmer (2000).
How to Teach English.
Malaysia: Longman
(pages 1-3).